

Asia: VN/30101/2021

Lausuntopyyntö virkarikossäännösten uudistamista koskevista selvityksistä

Onko muutoksia tapahtunut siinä, missä laajuudessa rikosoikeudellinen virkavastuu on katsottava tarpeelliseksi?

Vastaus

Lausunnon antajalla ei tältä osin ole lisättävää siihen, mitä selvityksessä ja arviomuistiossa on tuotu esille.

Har det skett ändringar i fråga om behovet av omfattningen av straffrättsligt tjänsteansvar?

Svaran

-

Tuleeko rikosoikeudellisessa virkavastuussa säilyttää laaja ja suppea virkavastuu, vai tuleeko virkavastuun eri henkilöryhmissä olla yhtä laajaa?

Vastaus

Selvityksessä ja arviomuistiossa esitetyt perusteet ovat hyväksyttäviä. Virkavastuun tulee olla kaikissa henkilöryhmissä yhtä laajaa.

Bör inom straffrättsligt tjänsteansvar bibehållas brett och snävt tjänsteansvar eller bör tjänsteansvaret i olika persongrupper vara lika omfattande?

Svaran

-

Tuleeko rikosoikeudellisen virkavastuun aineellisena keskeisperusteena julkisen vallan käyttämisen (RL 40:11 5 kohta) sijaan olla julkisen hallintotehtävän/julkisen tehtävän hoitaminen?

Vastaus

Selvityksessä ja arviomuistossa esitetyt perusteet ovat hyväksyttäviä. Rikosoikeudellisen virkavastuun keskeisenä perusteena tulisi olla julkisen hallintotehtävän tai julkisen tehtävän hoitaminen.

Kuten perustuslakivaliokuntakin on edellyttänyt, virkavastuun tulee kattaa kokonaisuudessaan se julkinen hallintotehtävä, joka PL 124 §:n nojalla muulle kuin viranomaiselle lailla tai sen nojalla annetaan.

Bör den materiella centralgrunden för det straffrättsliga tjänsteansvaret i stället för utövning av offentlig makt (SL 40:11 5 punkten) vara skötseln av offentlig förvaltningsuppgift/offentligt uppdrag?

Svaran

-

Huomioita rikosoikeudellisen virkavastuun henkilöryhmistä?

Vastaus

Rikosoikeudellinen virkavastuu koskee monenlaisia henkilöryhmiä. Tältä osin on tunnistettavissa tarve selkeyttää määritelmäsäännöksiä. Määritelmien on myös oltava samansisältöisiä koko lainsäädännössä.

Tärkeää on yhtäältä se, että kuhunkin henkilöryhmään kuuluva tietää vastuunsa laajuuden, ja toisaalta lainkäyttäjän näkökulmasta myös se, että kunkin henkilöryhmän vastuun laajuudesta on selkeästi säädetty.

Observationer gällande persongrupperna av straffrättsligt tjänsteansvar?

Vastaus

-

Voitaisiinko rikosoikeudellisen virkavastuusäätelyn rakennetta kehittää huomioon ottaen rikosoikeudellinen laillisuusperiaate?

Vastaus

Laillisuusperiaate on rikosoikeudellisen vastuun yksi keskeinen osa. Laillisuusperiaatteen asettamat vaatimukset tulee ottaa kaikessa rikoslainsäädännössä huomioon. Tästä huolimatta blankosäätelytekniikkaa on edelleen mahdollista käyttää. Mikäli hallinto-oikeuden puolella säädettäisiin selkeästi virkavastuun toteuttamista koskevista määritelmäsäännöksistä (esimerkiksi laissa julkisesta hallinnosta), tämä voisi selvityksessä esitetyllä tavalla mahdollistaa rikosoikeudellisten normien yksinkertaistamista. Tällöinkin laillisuusperiaatteen asettamat vaatimukset tulee ottaa huomioon.

Mikäli virkarikossäännösten uudistamisessa päädytään siihen, että rikosoikeudellisen virkavastuun aineellisena perusteena tulee jatkossa olemaan julkisen hallintotehtävän tai julkisen tehtävän hoitaminen, nämä käsitteet on määriteltävä selkeästi esimerkiksi laissa julkisesta hallinnosta. Rikoslain 40 luvussa on joka tapauksessa säädettävä siitä, että virkarikossäännöksiä sovelletaan näiden tehtävien hoitamiseen.

Kan strukturen hos den straffrättsliga tjänsteansvarsregleringen utvecklas under beaktande av den straffrättsliga legalitetsprincipen?

Svaran

-

Näkemyksenne rikoslain ulkopuolisista rikosoikeudellista virkavastuuta koskevista säännöksistä?

Vastaus

Lähtökohtaisesti rikosvastuusta tulisi säätää rikoslaisissa.

Mikäli julkinen hallintotehtävä tai julkinen tehtävä nostetaan lain tasolla virkavastuun keskeiseksi aineelliseksi perusteeksi, vähentää tämä tarvetta säätää virkavastuusta erikseen yksityistämistilanteissa.

Er åsikt om de straffrättsliga tjänsteansvarsreglerna utanför strafflagen?

Vastaus

-

Mahdollisia kehittämistarpeita rikoslain yksittäisissä virkarikossäännöksissä?

Vastaus

Tältä osin voidaan todeta, että rikosvastuun tavoitteet ovat selkeät. Toisaalta oikeuskäytännössä on ilmennyt, että virkarikossäännöksissä on jonkin verran tulkinnanvaraisuutta.

Mikäli yksittäisiin virkarikossäännöksiin tehdään muutoksia, tulisi erityistä huomiota kiinnittää siihen, että ne itsessään olisivat selkeitä sekä muodostaisivat johdonmukaisen ja selkeän kokonaisuuden

Eventuella utvecklingsbehov beträffande strafflagens enskilda bestämmelser om tjänstebrott?

Svaran

-

Mahdollisia kehittämistarpeita virkarikosten seuraamuksissa?

Vastaus

Tältä osin tulisi pyrkiä siihen, että rikosoikeudellisten seuraamusten lisäksi myös hallinnollisia seuraamuksia tosiasiallisesti käytettäisiin. On huomattava, että kummankin seuraamustyyppin yleisestävä vaikutus on vaikutuksellinen vasta silloin, kun vastuujärjestelmät ovat tehokkaassa käytössä.

Eventuella utvecklingsbehov i fråga om påföljderna för tjänstebrott?

Svaran

-

Arvionne arviomuistiossa esitetyistä ehdotuksista?

Vastaus

Arviomuistion johtopäätöksissä esitetyt ehdotukset ovat kannatettavia.

Er bedömning om förslagen i promemorian?

Svaran

-

Arvionne selvityksessä esitetyistä ehdotuksista?

Vastaus

Selvityksessä luetellut ehdotukset virkavastuuta koskevan sääntelyn kehittämiseksi ovat pääosin kannatettavia.

Todettakoon, että kohdassa 4 ehdotettu tuomioistuinten virkarikostuomioiden rakenteen standardisoimisen tarve johtuu pohjimmiltaan vaikeaselkoisesta virkarikoksia koskevasta

lainsäädännöstä. Mikäli rikosoikeudellista virkavastuuta uudistetaan, on aiheesta tarpeen järjestää kattava koulutus tuomioistuimille.

Er bedömning om förslagen i utredningen?

Svaran

-

Muita huomioita

Vastaus

Lainkäyttäjän kannalta on erityisen tärkeää, että mahdollisten lakimuutosten voimaantulosäännökset ovat selkeät.

Övriga synpunkter

Svaran

-

Aalto Teija

Itä-Suomen hovioikeus - Lausunnon ovat valmistelleet hovioikeudenneuvos Eeva Kaisa Kääriäinen ja hovioikeuden esittelijä Sini Toskala.